

First You Have to Give Up

Aktivizam Inc.

Billboard Liberation Front, *The Beginning of Something Wonderful*, 1995.

Umetnički aktivizam: umetničko stvaralaštvo sa naglašenim aktivističkim ambicijama i intervencije na medijskoj odnosno telekomunikacionoj infrastrukturi za njegovu distribuciju široj publici. Često se koristi šok-taktikom sa ciljem podiranja ili remećenja konteksta u kojem se realizuje (Orson Welles Radio; Žolt Kovač i Nikoleta Marković TV). Gravitira ka onome što bi se moglo okvirno odrediti kao leva liberalna politička platforma (zalaganje za prava rodnih, etničkih, socijalnih, kulturnih itd. manjina, razrešavanje konfliktata, kritika različitih ispoljavanja vladajućih ideologija, institucija i sistema upravljanja, ekologija, itd.), ali nije stran ni političkoj desnici koja uglavnom pribegava tradicionalnim propagandnim metodama.

Aktivizam u digitalnom domenu: obuhvata brojne tehnike i pojave koje nastaju velikom brzinom: Hactivism, Culture Jamming, Tactical Media. Zasnovan je na idejnoj platformi da umetnost, kultura i digitalni domen kao važni društveno-ekonomsko-politički oslonci mogu da se koriste za efikasan otpor ili kritiku određenog sistema i danas je to prvenstveno globalni liberalni kapitalizam. Praksa uglavnom pokazuje da izuzetna složenost i brzina razvoja i smene tehnološko-tehničkih okolnosti (novi hardver, softver i protokoli) otežavaju, a često i poništavaju, realizaciju te idejne platforme.

Konkretni projekti i zahvati digitalnog aktivizma najčešće primenjuju hakerske tehnike. Pojam *hacking* se tokom sedamdesetih i osamdesetih godina 20. veka, odnosio na zakonski neregulisane, poluzakonite i nezakonite intervencije pojedinaca na velikim računarskim i telekomunikacionim sistemima radi zbivanja šala, ukazivanja na bezbednosne slabosti, ali i radi sticanja materijalne koristi. Tokom devedesetih godina, naročito u ekonomski nerazvijenim zemljama, *hacking* je postao unosan kriminal. Hakerske tehnike obuhvataju heterogenu grupu metoda za funkcionalnu ili namensku promenu nekog uređaja, softvera, računarskog, telekomunikacionog sistema ili tehnološkog rešenja. Većina tih metoda se koristi principom *reverznog inženjeringa* u kojem se funkcija nekog uređaja upoznaje njegovim rastavljanjem i ponovnim sastavljanjem. Opšte kulturno obeležje brojnih savremenih popularizacija *hackinga* ogleda se u želji, potrebi ili ambiciji da se jednoj, prilično heterogenoj kombinaciji intuicije, kreativnog uvida i apstraktnog,

često suvoparnog i dosadnog, matematizovanja ili sistemskog mišljenja, da romantičan ukus alternativnog buntovništva, uzbuđenja i humora.

Pored toga, aktivizam je u velikoj meri zasnovan na zastareloj i nefunkcionalnoj, ali u savremenoj demokratiji i dalje dominantnoj, tezi o važnosti *interpelacije* (Althusserov koncept medijski podržanog politizovanja i aktiviranja do tada pasivnih i nepolitičnih subjekata u određenom kontekstu), odnosno na naivnom uverenju da se interpelacijom može bitno uticati na političku svest današnjeg, uglavnom potpuno depolitizovanog, prosečnog građanina. U svetskoj istoriji od kraja 2. svetskog rata nije ni malo lako pronaći opravdanje za to.

Mada se novomedijski aktivizam oslanja mnogo više na razmatranje tehnoloških i ekonomskih procedura nego ljudske prirode od koje te procedure prvenstveno zavise, on je tokom poslednjih petnaest godina postao popularna i uticajna oblast u akademskim i autorskim krugovima. U tom kontekstu, bez obzira na konceptijske slabosti i mnoštvo paradoksalnih, besmislenih, ponekad i ciničnih rezultata, neke pojave digitalnog aktivizma svakako zavređuju pažnju.

Umetnici: Godfrey Reggio; Hans Haacke; Krzysztof Wodiczko; Tim Rollins & K.O.S.; Billboard Liberation Front; Adbusters; Brian Springer; Marko Peljhan; Critical Art Ensemble, The Yes Men; Graffiti Research Lab; Institute for Applied Authonomy; Apsolutno.

Bibliografija:

Lev Manovič, *Digitalni partizani*, CSU, Beograd, 2001.

McKenzie Wark, *Hakerski manifest*, Multimedijalni institut, Zagreb, 2006.

Alexander Galloway, *Protocol*, MIT Press, New York, 2006.

Filmografija:

Gillo Pontecorvo, *La Battaglia di Algeri*, 1965.

David Fincher, *Fight Club*, 1999.

Guy Debord, *La Société du spectacle*, 1973.

Jean Vigo, *Zero de Conduite*, 1933.

John Carpenter, *They Live*, 1988.

Larry Clark, *Kids*, 1995.

Lev Kuleshov, *Neobychainye prikluycheniya mistera Vesta v strane bolshevikov*, 1924.

Luis Buñuel, *Un Chien Andalou*, 1929.

Mark Robson, *The Harder They Fall*, 1956.

Phil Alden Robinson, *Sneakers*, 1992.